

Маҳалла

«ҚАШҚАДАРЁНИНГ ЕРИ БОЙ, ТУПРОҒИ УНУМДОР, ОДАМЛАРИ МЕХНАТКАШ»

КУН МАВЗУСИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ҳудудлар ривожини, ийрик лойиҳалар билан танишиш, аҳоли билан мулоқот қилиш мақсадида 21-22 апрель кунлари Қашқадарё вилоятида бўлди.

Ташрифтаги биринчи манзил Кўкдала тумани бўлди. Маълумки, Еттигим шаҳарчаси Кўкдала туманининг маъмурий маркази этиб белгиланган. Энди бу ерда инфратузилмани ривожлантириш зарур. Президентимиз ушбу шаҳарчани батафсил режалаштириш лойиҳаси билан танишди. Туман ҳудуди 171 минг гектар бўлиб, 32 та маҳалладан иборат.

— Кўкдала туманини ташкил этишдан асосий мақсад бу ерда яшайдиган 182 минг нафар аҳоли учун муносиб турмуш шароитини яратиш, ҳудудни иқтисодий ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича ишларимизни янги босқичга кўтаришдир, — деди Шавкат Мирзиёев.

Шундан сўнг давлатимиз раҳбари оилавий болалар уйи ташкил этган ота-оналар билан учрашди. Қашқадарё вилоятида биринчилардан бўлиб, Китоб туманидаги 5-сон ва Қамашидидаги 4-сон Меҳрибонлик уйлари ёпилади. У ерда тарбияланганларнинг бир қисми яқинлари бағрига қайтган бўлса, бир қисми оилавий болалар уйларига қабул қилинган.

Президентимиз Қашқадарёга сафари чоғида шундай меҳрибон инсонлар — Ҳусан Холлиев ва Гулбаҳор Хонимова, Шокир Суёнов ва Гулбаҳор Ҳамидова, Бахтиёр Тўраев ва Гулбаҳор Алланазарова оилалари билан учрашди.

Президент болажонларга мурожаат қилиб, далда берди.

— Ҳаёт унқир-чунқир, синовлардан иборат. Ҳозир сизлар учун синов. Лекин, мен ишонаман, келажакда тенгдошларингга ўрнат бўласизлар. Меҳнат, машаққатсиз муваффақиятга эришиб бўлмайди. Мен ҳам болалигимда қийинчилик кўриб, катта бўлганман. Сизлар ҳар доим давлатимизнинг эътиборида бўласиз: таълим-тарбиянгиз, ўқишларга қизиқишингизни назоратга оламиз. Худо хоҳласа, камалингизни кўриш ҳаммамизга насиб этсин, — деди давлат раҳбари.

Президентимиз Косон туманида «Дўстлик» маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида қурилаётган «Янги Ўзбекистон» массивларини бориб кўрди. Бу ерда 2022-2026 йилларда 120 та куп қаватли уй қурилиши режалаштирилган. Жорий йилда эса 616 та хонадонли 30 та уй-жой қурилиши бошланган.

Президент Шавкат Мирзиёев Касби туманидаги «Қамаш»

маҳалласида бўлди. Бу ерда 6 минг нафардан зиёд аҳоли яшайди. Уларга қўлай ижтимоий шароитлар яратиш мақсадида ҳудудда «Обод қишлоқ» дастури амалга оширилди.

Ташрифнинг иккинчи куни Қарши шаҳрида 22 апрель куни халқ депутатлари Қашқадарё вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди.

Сессияда Президент Шавкат Мирзиёев иштирок этди ва нутқ сўзлади.

— Утган йили 11 октябрда бўлган сайловолди учрашувида, сизлар билан бирга Қашқадарёни келгуси беш йилда ривожлантириш ва аҳоли ҳаётини яхшилаш бўйича катта мақсадларни қўйган эдик, — деди Президент. — Кеча Қашқадарёни эрталабдан кечгача айланиб, одамларнинг кўзига қараб, шу режаларимизга одамлар ишоняптими, ўзгаришларни сезяптими, деб эътибор бердим. Уларни қим қилади? Раҳбар қилади — фидойи, халқини севадиган, элни бирлаштирадиган раҳбар. Агар фидойи ҳоким келса, одамлар дарров сезади.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Давлатимиз раҳбари 2021 йил ноябрь ойидан буён Қашқадарё вилояти ҳокими вазифасини бажариб келаётган Азимов Муротжон Бердиалиевич номзодини вилоят ҳокими лавозимига тавсия этди. Овозга қўйиш натижаларига кўра, Муротжон Азимов Қашқадарё вилоятининг ҳокими этиб тасдиқланди.

Сессияда вилоятни комплекс ривожлантириш бўйича асосий йўналиш ва вазифалар муҳокама қилинди. Давлат дастурларига кўра, жорий йилда Қашқадарёга 1,5 триллион сўмдан зиёд маблағлар ажратилган. Ийгилишда Қашқадарёда ижтимоий соҳа ва инфратузилмани яхшилаш учун республика бюджетидан қўшимча 360 миллиард сўм ажратилиши таъкидланди. Шунингдек, халқаро молия институтлари маблағларидан 100 миллион доллар имтиёзли маблағлар йўналтирилади.

Жорий йилда Қашқадарёда 5 минг хонадонли 143 та куп қаватли уй-жой фойдаланишга топширилади. «Обод қишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурлари доирасида бу йил 30 та маскан қиёфаси яхшиланади.

ЎЗА материаллари асосида тайёрланди.

Уч авлод учрашуви... Тарих, бугун ва келажакни бирлаштирган анжуман... Көксаю ёшнинг хотира зарварақларида унутилмас кун... Жонли тарих билан сўзлашиш, уларни яқиндан таниш, биргаликда ҳамфикр бўлиш...

Жаҳонгир Фаёуллаев тўпган суратлар.

ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУГЛАШ, НУРОНИЙЛАРНИ ЭЪЗОЗЛАШ — ҚАДРИЯТЛАРИМИЗГА ЭҲТИРОМ РАМЗИДИР

2-саҳифада.

«САЙЛОВ – 2022»

МАҲАЛЛА РАИСЛИГИГА КИМНИ САЙЛАЙМИЗ?

Маҳалла раиси ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси ва хотин-қизлар фаоли, профилактика инспекторини рағбатлантириш ёки эгаллаб турган лавозимидан озод этишгача бўлган жазо чораларини қўллаш бўйича тегишли ташкилотларга кўриб чиқиши мажбурий бўлган тақдирда киритиши мумкинлигининг ўзиёқ оқсоқол бошқалардан «бир бош баланд» бўлишини тақозо этмоқда.

Давоми 3-саҳифада.

«МАҲАЛЛАБАЙ» ИШЛАШ ТИЗИМИ: НАТИЖАЛАР САЛМОҒИ ОРТИБ БОРЯПТИ

4

Хабар берган одамларни қачонгача айблаймиз?

5

НАРХИ ЯНА ОШИБ КЕТАДИМИ?

7

ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУҒЛАШ, НУРОНИЙЛАРНИ ЭЪЗОЗЛАШ — ҚАДРИЯТЛАРИМИЗГА ЭҚТИРОМ РАМЗИДИР

Уч авлод учрашуви... Тарих, бугун ва келажакни бирлаштирган анжуман... Кексаю ёшнинг хотира зарварақларида унутилмас кун... Жонли тарих билан сўзлашиш, уларни яқиндан таниш, биргаликда ҳамфикр бўлиш...

Хайрулла АБДУРАҲМОНОВ.

Кўклам нафаси кезиб юрган бугунги фарахбахш кунларда Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Қаҳрамонлари, фахрий устоз ва мураббийлар, мамлакат тараққиётига, бугунги тинч, осуда, доруломон кунларга тамал тоши қўйилишида ўзининг муносиб ҳиссасини қўшган ёши улуглар, ёшлар бир дастурхон атрофида учрашди. «Инсон қадрини улуғлаш, нурунийларни эъзозлаш — ёшларга ибрат» мавзусидаги маънавий-маърифий тадбир анъанага кўра, биографик фильмлар намойиши билан бошланди.

Дастлабки фильм жамият ҳаётида намуна кўрсатган, узоқ йиллар маҳалла раиси сифатида фаолият юритган Сайфулло Окмиров ҳамда Ориф Алимасумовнинг умр йўллари бағишланди. Тадбир қатнашчилари ҳамда уларнинг фарзандлари, невараче-варлари фильми кўзларида ёш билан томоша қилишди.

— Муҳтарам Юртбошимиз ташаббуси билан ташкил этилган тадбирдан катта таассурот олдик, — дейди О.Алимасумовнинг келини Моҳира Алимасумова. — Отамиз ҳақидаги фильми кўриб, жуда таъсирландик. Тадбир ташкилотчиларига оиламиз, маҳалламиз номидан миннатдорлигимизни билдираемиз. Мана шундай инсоннинг фарзанди эканлигидан, у кишининг умр йўллари ёшларга ибрат намунаси улароқ кўрсатил-

ганидан фахрландик.

...Кабир Комиловни бутун Ўзбекистонда танимайдиган бўлмаса керак. Бу инсон узоқ йиллар адлия соҳасида самарали меҳнат қилиб, кўпчиликка ўрнак ва намуна бўлган. 1944-1947 йилларда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирини, 1947-50 йилларда Республика Олий суди раиси лавозимларида меҳнат қилган. Шунингдек, турли йилларда Ўзбекистон Фанлар академияси ҳуқуқ бўлими катта илмий ходими, илмий котиб муовини лавозимларида ишлаган.

Шунингдек, К.Комилов 1982 йилда Юнусобод туманида маҳалла фаолларининг кенгаши ташкил этилишида қатнашган. 1992 йилда мазкур кенгаш Республика «Mahalla» хайрия жамғармаси бўлимига айланган. Кабир Комилов Юнусобод туманидаги «Янги ариқ» маҳалласида 20 йилдан ортиқ вақт давомида раис сифатида жамоатчилик асосида ишлаган. Бу даврда унинг бошчилигида маҳалладаги ёш авлод тарбиясига катта аҳамият берилди. Боғча ва мактабларда кўрик-танловлар ўтказилди. Мактабларда «Ҳуқуқий билимлар» ва «Ота-оналар университет» ташкил этилди.

— Бугунги тадбир юртимизда чинакам инсон шаъни қадр топаётганининг ёрқин намунаси бўлди, — дейди К.Комиловнинг қизи Умида Комилова. — Отамиз ҳақидаги намойиш этилган лавҳаларни катта ҳаяжон билан томоша қилдик. Бу

каби учрашувларнинг катта тарбиявий аҳамияти бор. Чунки мен отамнинг тимсолларида маҳаллага эътиборни хис қилганман. У киши маҳалладаги маънавий тадбирларга, ёшлар тарбиясига катта эътибор берганлар. Бундай учрашувлар орқали ўтган яқинларимиз хотирланиб, ҳозирда фаолият олиб бораётган фаол ҳамюртларимиз меҳнати қадрланмоқда.

Шунингдек, тадбирда ўтган йиллар давомида пойтахт ва республикамиз тараққиётига муносиб ҳисса қўшган М.Исмоилова, Ҳ.Умаров, М.Мирзаметова, А.Хўжаевлар ҳақида ҳам фильмлар намойиш этилди. Гани Аъзамов ҳақидаги фильм ҳам қатнашчиларда катта қизиқиш уйғотди.

...Асадулла Хўжаев нафақат пойтахтда, балки республикада ҳам таниқли инсон бўлган. Эзгу ишлари ҳозиргача ҳурмат билан тилга олинади. Бу инсон ҳақида-

ги фильми йиғилганлар катта ҳаяжон билан томоша қилди. Тошкент шаҳрининг ривожига тараққиётида ҳиссаси катта бўлган. 1951-54 йиллар ораллигида Ўзбекистон компартияси саноат ва транспорт бўлими инструктори, Ўзбекистон транспорти ва автотранспорт бўлими вазири ўринбосари, биринчи ўринбосари сифати фаолият юритган.

Шу кунги ўз даврида пойтахтда раҳбарлик лавозимларида ишлаган Воҳид Фозилов, Шукрулло Мирсаидовларнинг меҳнатлари ҳам муносиб хотирланди.

— Бугунги тадбир жуда ҳам ҳаяжонли ўтди, — дейди А.Хўжаевнинг ўғли Баҳодир Хўжаев. — Аввало, мана шу тадбирни ташкил этган мутасаддиларга, шахсан Президентимизга миннатдорлигимизни билдираман. Бу тадбирда отамиз каби инсонларни эслаб, кекса ва нурунийларни қадрлан-

гани ёшлар учун жуда катта тарбия мактаби бўлди. Бугунги тадбирга таклиф қилишгани учун чексиз миннатдорим.

Тадбирда намойиш этилган Ўзбекистон Қаҳрамонлари Озод Шарофидинов, Суйима Ғаниева, Иброҳим Ғофуровлар ҳақидаги фильмларни ҳам нафақат уларнинг яқинлари, балки барча қатнашчилар кўзда ёш билан томоша қилишди. Уларнинг ибратли умр йўллари ёшлар учун чинакам ибрат мактаби бўлди.

Учрашувда Ватан ва унинг келажакни мадҳ этувчи куй ва кўшиқлар даврага янада файз бағишлади.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президенти маслаҳатчиси, Маҳалла ва нурунийларни қўллаб-қувватлаш вазирини Турсинхон Худайбергенов, Тошкент шаҳар ҳокими Жаҳонгир Ортиқхўжаев иштирок этди.

К.Комилов 1982 йилда Юнусобод туманида маҳалла фаолларининг кенгаши ташкил этилишида қатнашган. 1992 йилда мазкур кенгаш Республика «Mahalla» хайрия жамғармаси бўлимига айланган. Кабир Комилов Юнусобод туманидаги «Янги ариқ» маҳалласида 20 йилдан ортиқ вақт давомида раис сифатида жамоатчилик асосида ишлаган.

«СОЛИҚЧИ — КЎМАКЧИ»

МАҲАЛЛАДАГИ ҲАР БИР ТАШАББУСГА КАМАРБАСТАЛИК — УСТУВОР ВАЗИФАМИЗ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан солиқ тизимида жорий этилган адолатли ва шаффоф, узоқ муддатга мўлжалланган стратегия солиқ тўловчилар учун қулай ва манфаатли эканлиги ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Мазкур тамойиллар асосида янги солиқ концепцияси ва Солиқ кодекси қабул қилинди.

Ислохотлар самараси туфайли тадбиркорлик учун кенг ва тенг рақобат майдонида эркин фаолият юритиш имконияти вужудга келди. Хусусан, солиқлар сони 13 тадан 9 гага, мулк солиғи ставкаси 5 фоиздан 1,5 фоизга, қўшилган қиймат солиғи (ҚҚС) 20 фоиздан 15 фоизга туширилди. Иш ҳақиқа нисбатан солиқ юки қарийб икки баравар қамайтирилди. Энг муҳими, бундай ўзгаришларни бугун ҳар бир фуқаро, ҳар бир тадбиркорлик субъекти ўз ҳаётида хис қилаётти.

Президентимиз томонидан янги вазифа, яъни «Солиқчи — кўмакчи» тамойилини йўлга қўйиш топшириғи берилди. Бу тизимнинг моҳияти шундан иборатки, энг аввало, биз энди иш бошлаётган тадбиркорга биринчи қадамдан, унга қайси солиқ тартиби қулай ва фойдали эканлиги танлаб беришимиз зарур. Ундан кейин эса бизнес субъектининг «яшаб кетиши», яъни фаолият кўрсатмаётганларини қайта тиклашга, бухгалтериясини юритиши, ҳисоботларни тўлдирishi ва топшириши, хуллас, нима муаммоси бўлса, ҳал этиш бўйича ёрдам беришга асосий эътибор қаратилади.

Давлатимиз раҳбари шу йилнинг

16 март кунини Давлат солиқ қўмитасида бўлиб ўтган учрашувда соҳадаги ўзгаришларни алоҳида эътироф этиб, айрим ҳолларда тадбиркорлар янги дастур ва талабларни тушунмагани сабабли кўплаб саволлар пайдо бўлаётгани, «Солиқчи — кўмакчи» тамойили асосида уларга янги ҳал ишлашни ўргатиш зарурлигини таъкидлади.

Солиқ тизимидаги ўзгаришларни Тошкент шаҳри мисолида оладиган бўлсак, айни пайтда пойтахтда жами 122 минг 521 та юридик шахс фаолият юртияпти. Давлат солиқ бошқармаси ҳамда худудий инспекция раҳбарлари иштирокида туманларда жами 28 марта та тадбиркорлар билан бевосита очик мулоқотлар ташкил этилди. Жорий йил бошидан буён 13 минг 678 та корхона фаолияти ўрганилиб, «Солиқчи — кўмакчи» тамойили асосида аниқланган 6 минг 743 та муаммоли вазиятлар солиқчилар кўмагида ҳал этилди. Бундан ташқари, тадбиркорлик субъектларида норасмий тарзда фаолият юритувчи 13 минг 155 нафар фуқаро фаолияти қонунийлаштирилди ва бунинг натижасида давлат бюджетига 5,8 миллиард сўм қўшимча маблағ йўналтирилди.

Давлатимиз раҳбари юқоридаги учрашувда: «Солиқ органидаги барча даражадаги раҳбарлар тадбиркорлар, одамлар билан тез-тез учрашиб, муаммоларини эшитиши, тушунмовчиликларнинг олдини олиши, ижтимоий тармоқларда, ОАВда керакли ахборотни бериши, ўргатиши ва яқин кўмакчиси бўлиши керак», деган фикрни илгари сурди. Дарҳақиқат, тўғри ёндашув. Зеро, солиқ тизими фаолияти бевосита фуқаролар билан боғлиқ соҳадир.

Шу маънода маҳаллаларда ҳамкорликда тизимли ишлар йўлга қўйилган.

Жумладан, Тошкент шаҳар давлат солиқ бошқармасига бириктирилган 4-секторда фаоллар билан доимий мулоқот олиб борилади, фуқаролар учун сайёр қабуллар ташкил этилган. Юзма-юз мулоқотлар давомида уй-жой учун субсидия, тадбиркорликни бошлаш, кредит олиш, тиббий ва моддий ёрдам кўрсатиш, газ қувурларини ўтказиш, кадастр, ноқонуний қурилиш, алимент тўловларини ундириш, маҳаллий ички йўллارни таъмирлаш ва шу каби қатор муҳим масалалар муҳокама қилинмоқда.

Сектор ҳудудида 144 та маҳалла, 156 минг 50 та хонадон, 208 минг 385 та оила ва 679 минг 373 нафар аҳоли истиқомат қилади. Давлатимиз раҳбарининг 2021 йил 3 декабрдаги ПК-31-сонли қарори билан ҳар бир маҳаллада «ҳоким ёрдамчилари» лавозими жорий қилинди. Шу асосда барча маҳаллаларга ҳоким ёрдамчилари тайинланди. Натижада маҳалла раиси, ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси, хотин-қизлар фаоли ҳамда профилактика инспектори билан тўлақонли ҳамкорлик ўрнатилиб, тизимли равишда ишлар бошлаб юборилди.

Жумладан, мавжуд хонадонлар тулик хатлов ўтказилиб, ижтимоий ҳимояга муҳтож, кам таъминланган 12 минг 940 нафар фуқарога амалий ёрдам кўрсатилди. Уларнинг 7 минг 435 нафарининг бандлиги таъминланди, 265 нафарига тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиши учун 7,6 млрд. сўм имтиёзли кредит ажратилди. 1 минг 185 нафар касб-хунар ва тадбиркорликка ўқишга йўналтирилган бўлса, 54 нафар фуқарога 456 млн. сўмлик субсидия берилди.

Қолаверса, номли дафтарларга киритилган фуқаролар билан ҳам тизимли ишлаш йўлга қўйилган. Натижада шу

Юнусжон НАСИМЖОНОВ,
Тошкент шаҳар давлат
солиқ бошқармаси бошлиғи.

«Солиқ органидаги барча даражадаги раҳбарлар тадбиркорлар, одамлар билан тез-тез учрашиб, муаммоларини эшитиши, тушунмовчиликларнинг олдини олиши, ижтимоий тармоқларда, ОАВда керакли ахборотни бериши, ўргатиши ва яқин кўмакчиси бўлиши керак».

кунгача «Темир дафтар»га киритилган 13 минг 661 та оиланинг 1 минг 996 нафар (95 фоизи) аъзоси ишга жойлаштирилди. «Аёллар дафтари»га киритилган 14 минг 702 нафар хотин-қизларнинг 14 минг 699 нафари, «Ёшлар дафтари»га киритилган 9 минг 767 нафар ёшларнинг 9

минг 237 нафари рўйхатдан чиқарилди.

«Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси ҳам маҳаллалар билан ҳамжиҳатликда олиб борилмоқда. Жумладан, унинг доирасида 2022 йил баҳор мавсумида кўп қаватли уйлар, йўл четлари ҳамда боғ ва сайилгоҳларга 214 минг донна дарахт кўчатлари, гуллар ва бута кўчатлари экилди. 28 та маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудда узунлиги 8 минг 290 метр бўлган вайиш усулида узумчилик ташкил этилмоқда. Ҳозирда 12 та маҳаллада ишлар бошлаб юборилган.

«Обод маҳалла» дастури доирасидаги ишлар ҳам изчил олиб борилмоқда. Режага кўра, 144 та маҳаллага 325 млрд. сўм ажратилиши талаб этилган бўлиб, шундан 249,6 млрд. сўми ўзлаштирилди, 90 та маҳалла биносида қурилиш ишлари якунланиб, тайёр ҳолатга келтирилди.

Бир сўз билан айтганда, солиқ соҳаси том маънода одамларга яқинлашмоқда, тадбиркорларга ҳақиқий кўмакчи, маҳаллалардаги муаммолар ечимида камарбаста бўлмоқда.

ЭНДИ ҲАММА МАСАЛА, АВВАЛО, МАҲАЛЛАДА ҲАЛ БЎЛСАГИНА, ОДАМЛАР РОЗИ БЎЛАДИ, МАҲАЛЛА РАИСИГА ИШОНЧИ ОРТАДИ.

БУГУН МАҲАЛЛА РАИСЛИГИ ЛАВОЗИМ ЭМАС, ЮКСАК ИШОНЧ, МАСЪУЛИЯТНИ ЗИММАГА ОЛИШ ДЕМАҚДИР.

МАҲАЛЛА РАИСЛИГИГА КИМНИ САЙЛАЙМИЗ?

Айни кунларда шу савол кўпчилиكنинг ўй-хаёлидан ўтаётгани бежиз эмас. Зотан, бу лавозим, вазифа ҳар биримизнинг кундалик ҳаётимиз билан бевосита боғланган. Қолаверса, маҳалла бугун барчамизни жипслаштирадиган, меҳр-оқибатни, инсонийликни ўргатадиган, миллий урф-одат ва анъаналаримизни беэвол сақлаб келаётган маскан ҳамдир. Эндликда унинг нафақат обрўсини, балки жамият ҳаётидаги ролини ҳам ошириш чоралари кўрилмоқда.

Санжар ИСМАТОВ.

Бунинг учун давлатимиз раҳбарининг тегишли фармони билан аҳоли муаммоларини ўрганиш, таҳлил қилиш, ҳал этиш ҳамда муурожаатларни давлат органлари ва ташкилотлари томонидан кўриб чиқишнинг бир-бири билан узвий боғланган турт поғонали «маҳалла — туман — вилоят — республика» тизими жорий этилди.

Демак, энди маҳалла раиси худуд аҳолисининг турмуш тарзи, яшаш шароитига ҳам масъул шахс ҳисобланади. Энди ҳамма масала, аввало, маҳаллада ҳал бўлсагина, одамлар рози бўлади, маҳалла раисига ишончи ортади.

Шу боис маҳаллада ресурс ва имкониятларни кўпайтириш, моддий таъминотини яхшилаш чоралари кўрилмоқда, ваколати кенгайтириляпти. Жумладан, айни пайтда ҳар бир маҳаллада ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси ва хотин-қизлар фаоли, профилактика инспектори фаолияти йўлга қўйилган. Табиийки, оқсоқол улардан кўра илмли, энг муҳими, тажрибали бўлиши зарур. Негаки, улар фаолиятини мувофиқлаштириш, йўналтириш айнан маҳалла раисининг вазифаси бўлиши керак.

Маҳалла раиси уларни рағбатлантириш ёки эгаллаб турган лавозимидан озод этишгача бўлган жазо чораларини қўллаш бўйича тегишли ташкилотларга кўриб чиқиши мажбурий бўлган тақдимнома киритиши мумкинлигининг ўзиёқ оқсоқол бошқалардан «бир бош баланд» бўлишини тақозо этмоқда. Бундан англашиладики, энди «урилган-сурилган» номзод маҳаллада раислик қилолмайди. Эрта-индин ўтказиладиган маҳалла раиси сай-

ловида бу жиҳатга алоҳида эътибор қаратилиши лозим.

МАҲАЛЛА РАИСЛИГИ ЛАВОЗИМ ЭМАС, МАСЪУЛИЯТ ДЕМАҚДИР

Аслида, маҳалла раиси сайлови жамият ҳаётида катта аҳамиятга эга муҳим сиёсий жараён. Шу боис уни ташкил этиш, ўтказиш бевосита қонун чиқарувчи ҳокимиятнинг юқори палатаси томонидан назорат қилиб борилади. Муҳими, жойларда вакиллик органлари, яъни халқ депутатлари вилоят, шаҳар ва туман Кенгашлари томонидан жараёнга яқиндан кўмаклашилади.

Айни кунларда барча худудларда «Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) сайлови тўғрисида»ги қонундан келиб чиқиб, сайловга тайёргарлик жараёнлари ўрганилмоқда, семинарлар ташкил этилмоқда.

САМАРҚАНД ВИЛОЯТИда вилоят, туман ва шаҳар кўмаклашувчи комиссиялари тузилиб, тадбирлар режасида белгиланган вазифаларни амалга оширмоқда. Жумладан, ҳозирда 27 кишидан иборат вилоят кўмаклашувчи комиссияси аъзолари туман ва шаҳарларга, туман комиссиялари аъзолари эса маҳаллаларга бириктирилган. Маҳаллаларда сайловни ташкил этиш ва ўтказиш учун ишчи гуруҳлар тузилган.

— Утган галги сайловлар тажрибаси, умуман, бутунги кун воқелиги асосида маҳалла раиси сайловида қатор янгиликлар белгиланган, — дейди халқ депутатлари Самарқанд вилояти Кенгаши депутати Мирзо Ихтиёров. — Мисол учун, амалиётда маҳалла раиси сайловида қатор янгиликлар белгиланган, уларнинг йиғилиши томонидан сайланган. Бунда сайловчилар номидан муайян вакиллар овоз беради. Эндликда вакиллар сони сайловда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган фуқаролар умумий сонининг камида 12 фоизини ташкил этади. Ўз навбатида, фуқаролар вакиллари ҳам талаблар ўрнатилган. Ташкилотчилик қобилиятига, ҳаётий тажрибага ва аҳоли ўртасида обрў-эътиборга эга бўлганлар вакил бўлиши мумкин. Раис лавозимига кўрсатилган номзод ёки уларнинг яқин қариндошлари вакил бўлолмайди. Биргина шу норманинг ўзи маҳалла раиси сайловида

гуруҳозлик ва бошқа салбий ҳолатларнинг олдини олишга хизмат қилиши, шубҳасиз. Бу эса, ўз навбатида, ҳар биримиздан жараёнда фаол иштирок этиб, маҳалламиз эртаси, маҳалладошларимиз ҳаёти янада яхши бўлишини таъминлашга ҳисса қўлиши мажбуриятини юқлайди.

Бугун давлатимиз раҳбари маҳаллаларга қай даражада эътибор қаратаётгани, барча ислоҳот ва ўзгаришлар энг кўйи тизим бўлган фуқаролар йиғинларидан бошланаётганини барчамиз кўриб турибмиз. Шунинг учун ҳам бу галги сайловнинг талаб ва масъулиятни жараёни ташкил этувчилар учун ҳам, сайловчи ва номзодлар учун ҳам жуда кучли.

— Бутунги кунга келиб вилоятимиздаги маҳаллалар сони 1126 тага етди, — дейди Фуқаролар йиғинлари раислари сайловни ташкил этиш ва ўтказишга кўмаклашувчи вилоят комиссияси раиси ўринбосари, вилоят маҳалла ва нуронийлари қўллаб-қувватлаш бошқармаси бошлиғи Исроил Жабборов. — Аҳоли ҳам ил сайин кўпаймоқда. Ўз навбатида, уларнинг ҳаётий эҳтиёж ва талаблари ошиб бормоқда. Бу эса, биринчи навбатда, ўша худуддаги етакчи, яъни маҳалла раисидан давлатимиз сивасини тўғри англаб, уни ўз маҳалласида бекаму кўст амалга оширишини тақозо этади. Маҳалла раисини сайлаётганимизда ҳар биримиз ана шу жиҳатларни ўйлаб, таҳлил қилиб, энг муносиб номзодни танлашимиз керак. Номзодлар ҳам маҳалладаги минглаб аҳолининг дар-

ду ташвишларини елкасига олишга қодирлигини ҳис қилгандагина бу майдонга тушса, мақсадга мувофиқ бўларди. Бинобарин, бугун маҳалла раислиги лавозим эмас, юксак ишонч, масъулиятни зиммага олиш демақдир.

ТАЛАБ АНИҚ, УЙҒОҚ ФИҚР, КЕНГ ТАФАККУР ВА ДУНЁҚАРАШ СУРҲОНДАРЭ ВИЛОЯТИДА

ҳам жорий йилда 721 та маҳаллага янги раис сайланади. Айни пайтда маҳаллаларда сайловни юксак савияда ўтказиш мақсадида 6 минг 675 нафар аъзодан иборат ишчи гуруҳлари фаолият юритмоқда.

Худудларда ўқув-семинарлари уюштирилиб, тадбирлар режаси, сайлов бюллетени намунаси, сайловни ўтказиш, номзодлар кўрсатиш тартиблари, ҳуқуқ, ташкилий-ҳуқуқий асослар атрофида тушунтирилди. Сайлов ўтказиладиган манзиллар аниқланиб, рўйхати шакллантирилди. Белгиланган меъёр асосида 185 минг 811 нафар маҳалла ҳаётида фаол қатнашадиган вакиллар танланиб, кўча ва хонадонларга тақсимланди.

— Эндликда фуқаролар йиғини раиси уч йил муддатга сайланади, — дейди Фуқаролар йиғинлари раислари сайловни ташкил этиш ва ўтказишга кўмаклашувчи вилоят комиссияси раиси Абдукарим Аҳмедов. — Бу, албатта, маҳалла раислари учун катта масъулият. Қолаверса, бугун маҳаллаларда ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси, хотин-қизлар фаоли каби янги лавозимлар жорий этилиб, фуқаролар йиғини фаолияти кучайтирилди. Айни пайтда аҳолининг муаммо ва масалаларини маҳалланинг ўзида ҳал этиш имкониятлари оширилди. Бу вазифаларни бажаришда, албатта, маҳалла оқсоқолидан юксак ташаббуслорлик ва тадбиркорлик, уйғоқ фикр, кенг тафаккур ва дунёқараш талаб этилади.

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИда сайловга қўзғин тайёргарлик кўрилмоқда. Бу йил 1 058 та маҳаллада сайлов ўтказилади. Бу жараёнда энг муносиб номзодларни танлаш ва тавсия этиш муҳим вазифалардан биридир. Бунда аҳолининг ўй-ташвишини чўқур би-

МАҲАЛЛА ОҚСОҚОЛИДАН ЮКСАК ТАШАББУСҚОРЛИК ВА ТАДБИРҚОРЛИК, УЙҒОҚ ФИҚР, КЕНГ ТАФАККУР ВА ДУНЁҚАРАШ ТАЛАБ ЭТИЛАДИ.

ладиган, етакчилик қобилиятига эга кишиларнинг танланиши фуқаролар йиғинлари фаолиятини самарали ташкил этишда муҳим ўрин тутди.

— Сайлов жараёнида энг масъулиятли вазифа маҳаллалардаги ишчи гуруҳлари зиммасига тушади, — дейди Фуқаролар йиғинлари раислари сайловни ташкил этиш ва ўтказишга кўмаклашувчи республика комиссияси раиси ўринбосари, сенатор Толибжон Мадумаров. — Шу боис ишчи гуруҳи таркибини тўғри танлаш катта аҳамиятга эга. Уларга фидойи, ватанпарвар, маҳалла учун ўзини аямайдиган одамлар киритилиши керак. Шунда сайловлар ҳам очик ва шаффоф ўтади, маҳалла раислигига тўғри номзодлар танланади. Худудларда ўтказиладиган семинарларда шу жиҳатга алоҳида эътибор берилмоқда.

Яқин бир-икки ой ичида маҳалла тузилмаси фаолиятига оид қонунчилик қайта кўриб чиқилади. Демак, ваколат билан бирга, мажбуриятлар ҳам юклатилади. Агар маҳалла раиси лавозим мажбуриятларини лозим даражада бажара олмаса, вакиллар йиғилишига ҳам зарурат қолмайди. Бунинг учун, албатта, фуқароларнинг камида учдан бир қисми билан маҳалла раисига нисбатан ишонч-сизлик билдирилиши керак.

Тўғри, ҳали бу тартиб жорий этилгани йўқ. Аммо ишлаб чиқилаётган бу амалиёт жамиятимизнинг муҳим қисми бўлган маҳаллалар раисларига катта масъулият юқлайди. Ҳар бир одамни рози қилишдек эзгу мақсад йўлида жонбозлик кўрсатишга ундайди.

Яқин бир-икки ой ичида маҳалла тузилмаси фаолиятига оид қонунчилик қайта кўриб чиқилади. Демак, ваколат билан бирга, мажбуриятлар ҳам юклатилади. Агар маҳалла раиси лавозим мажбуриятларини лозим даражада бажара олмаса, вакиллар йиғилишига ҳам зарурат қолмайди.

Маҳаллада сайлов қандай тартибда ўтказилади?

Сайловни ташкил этиш ва ўтказиш принциплари:

- ошкоралик;
- муқобиллик;
- тенг сайлов ҳуқуқи.

Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) сайлови фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) лавозимига икки ва ундан кўп номзод кўрсатилган ҳолда амалга оширилади.

Сайлов ташкил этилаётганда ҳамда ўтказиладиганда, фуқаролар йиғини (фуқаролар вакилларининг йиғилиши) ўтказиладиган сана, вақт ва жой тўғрисида фуқаролар воқиф этилади, раис лавозимига номзодлар ҳақида, овоз бериш яқунлари тўғрисида хабардор қилинади.

Сайловни ўтказиш муддатлари сайлов бошланишидан камида икки ой олдин Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Кенгаши томонидан белгиланади.

Маҳалла раисининг ваколат муддати — 3 йил.

Фуқаролар йиғини раисини (оқсоқолини) сайлаш яширин овоз бериш орқали амалга оширилади.

«Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) сайлови тўғрисида»ги қонунга мувофиқ:

- сайловда иштирок этиш ихтиёрий ва эркиндир;
- сайлаш ҳуқуқига сайлов кўни ўн саккиз ёшга тулган маҳалла худудида доимий яшовчи фуқаролар эга;
- суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилганлар сайловда иштирок этиши мумкин эмас;
- сайловда иштирок этиш ҳуқуқини бирон-бир тарзда бевосита ёки билвосита чеклаш тақиқланади.

Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) лавозимига номзодлар:

- Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлиши;
- қоида тарихида, олий маълумотли бўлиши;
- бевосита сайловга қадар камида 5 йил тегишли худудда доимий яшайётган бўлиши;
- ташкilotчилик қобилиятига, давлат органларида ёки нодавлат нотижорат ташкilotларида ёхуд тадбиркорлик ва бошқа хўжалик фаолияти соҳасида иш тажрибасига, шунингдек, ҳаётий тажрибага ва аҳоли ўртасида обрў-эътиборга эга бўлиши керак.

Сайловни ташкил этиш ва ўтказишда:

- республика даражасида — Фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) сайловни ташкил этиш ва ўтказишга кўмаклашувчи республика комиссияси;
- худудларда — Фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) сайловни ташкил этиш ва ўтказишга кўмаклашувчи Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар, туманлар ва шаҳарлар комиссиялари;
- маҳаллаларда — Фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) сайловни ташкил этиш ва ўтказиш бўйича ишчи гуруҳлар шугулланади.

Тенг сайлов ҳуқуқи:

- фуқаролар жинси, ирки, миллати, тили, дини, иқтисодий келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар тенг сайлов ҳуқуқига эгадир;
- фуқаролар йиғинининг (фуқаролар вакиллари йиғилишининг) ҳар бир иштирокчиси бир овозга эга бўлади.

Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) лавозимига номзодлар кўрсатиш:

- номзодлар кўрсатиш тегишли худудда доимий яшовчи фуқароларнинг фикри инобатга олинган ҳолда ишчи гуруҳ томонидан амалга оширилади;
- номзодларга доир ҳужжатлар туман ёки шаҳар ҳокими билан келишиш учун тегишли комиссияга сайловдан камида ўн кун олдин тақдим этади;
- туман ёки шаҳар ҳокими ҳужжатларни кўриб чиқади ва хулосаларини ишчи гуруҳларга юборади;
- ишчи гуруҳ номзодлар ҳақидаги ахборотни сайловдан камида беш кун олдин фуқаролар йиғини биносига ва гузарларга осиб қўяди.

Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) сайлови фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) лавозимига икки ва ундан кўп номзод кўрсатилган ҳолда амалга оширилади.

Фуқаролар йиғинини (фуқаролар вакилларининг йиғилишини) чақиритиш:

- фуқаролар йиғини (фуқаролар вакилларининг йиғилиши) қонунчиликда белгиланган тартибда чақиритилади ва ўтказилади;
- фуқаролар вакилларининг йиғилишига ҳовиллар, уйлар, кўчалардан вакиллар юборилади;
- ташкilotчилик қобилияти, ҳаётий тажриба ва аҳоли ўртасида обрў-эътиборга эга бўлган фуқаролар, қоида тарихида, фуқароларнинг вакиллари бўлиши мумкин;
- раисликка номзодлар фуқаролар вакиллари ёхуд уларнинг яқин қариндошлари орасидан кўрсатилган тақдирда, улар фуқаролар вакиллари таркибидан чиқарилади;
- вакилларнинг сони сайловда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган фуқаролар умумий сонининг камида ўн икки фоизини ташкил этиши керак.

Овоз беришда иштирок этган фуқароларнинг ярмидан кўпрогининг овозини олган номзод фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) лавозимига сайланган деб ҳисобланади.

«МАҲАЛЛАБАЙ» ИШЛАШ ТИЗИМИ: НАТИЖАЛАР САЛМОҒИ ОРТИБ БОРЯПТИ

Жамиятдаги катта масалалар, аввало, энг куйи тизим — маҳаллаларда ҳал этилса, унинг натижаси янада юқори бўлиши ва бундан одамлар рози бўлиб, ишончи ортиб, яхши яшашга интилаётгани бугунги ислохотларнинг ҳаётлигини яққол кўрсатиб турибди. Бундай ишлар кўча, мактаб, боғча, электр, газ каби кўплаб масалалардан тортиб, энг муҳим вазифа — бандликни таъминлашгача бўлган барча соҳаларни қамраб олмақда.

Иброҳим ПЎЛАТОВ.

Маҳаллада иқтисодий кўтариш жуда муҳим омил ҳисобланади. Президентимизнинг 2021 йил 3 декабрдаги тегишли фармонида мувофиқ, ҳар бир маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш масалалари бўйича туман (шаҳар) ҳокимининг ёрдамчиси лавозими таъсис этилган эди. Бу — янги тизим. Шу боис уни тўғри йўлга қўйиб олиш жуда муҳим. Муаммоларнинг ичига кириб, бутун маҳалланинг кунгидан чиқиш осон иш эмас, албатта. Бунинг учун ислохотларни тўғри тушуниш, билим, фидойилик керак.

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 19 апрель куни «маҳаллабай» ишлаш тизими натижадорлигини ошириш ҳамда аҳоли бандлигини таъминлаш масалалари юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида бу жиҳатлар яна бир бор таъкидланиб, ҳоким ёрдамчилари фаолиятининг дастлабки натижалари кўриб чиқилди.

Қайд этилганидек, улар уч ой давомида 6 миллион 900 минг хонадонни ҳатловдан ўтказиб, 4 та тоифага ажратган. Хонадонларнинг 11 фоизи кам даромадли, 47 фоизи қўшимча даромадга эҳтиёжи бор, 6 фоизи ижтимоий ҳимояга муҳтож, 36 фоизи ўзига тўқ оилалар экани аниқланган. Шунга қараб маҳаллий раҳбарлар фаолият манзилли ташкил этилиб, минглаб фуқароларнинг ишга жойлашиши, касб-ҳунар ўрганишига қўмаклашилган.

Аниқ рақамларга тўхталсак. Уч ойда ҳоким ёрдамчиларининг ташаббуси билан 50 мингта оилавий тадбиркорлик лойиҳалари учун 1 триллион 300 миллиард сўм кредит ва 20 миллиард сўм субсидия ажратилган. Натижада жойларда 47 мингта янги тадбиркорлар фаолияти йўлга қўйилган, 8 мингта кичик саноат ва сервис лойиҳалари ишга туширилган.

Энди танганинг иккинчи томонига эътибор қаратсак. Таъкидланишича, ҳали 40 фоиз маҳаллада ҳоким ёрдамчиларининг ишида натижа кўрингани йўқ. Мисол учун, 450 та маҳаллада ишсизлик даражаси 20 фоиздан юқори. Йиғилишда шундай ҳудудлар кўрсатиб ўтилди уларнинг ҳокимлари оғохлантирилди. Жумладан, Тошкент шаҳар ҳокими, биринчи ўринбосари ва солиқ бошлиғи қатъий оғохлантирилди. Фарғона ва Хоразм вилоятлари ҳокимлари биринчи ўринбосарлари лавозимига лойиқлигини кўриб чиқиш топширилди.

Бандлик, бандлик ва яна бандлик... Йиғилишда келгусида амалга оши-

риладиган муҳим вазифалар белгилаб берилди. Келинг, уларнинг айримларига ва кутилаётган натижаларга қисқача тўхталиб ўтсак.

БИРИНЧИ МАСАЛА: вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари «қониқарсиз» деб баҳоланган 3 минг 636 та маҳаллага шахсан боради ва муаммоларни ҳал қилади. Шу мақсадда «йўл хариталари» ишлаб чиқилади. Натижада йил якунига қадар 434 та маҳаллада сўғориш тизими ва сув таъминоти яхшиланади, 715 та маҳаллада сув, йўл, электр, табиий газ муаммоси ҳал қилинади, иқтисодий аҳволи оғир 545 та маҳалладан ҳар 5 тасига банк вакили бириктирилиб, «лидер» тадбиркорлар топилади. Бунинг учун 800 миллиард сўм маблағ ажратилади.

Бу нега керак? Аксарият муаммоларга маҳалланинг ўзида ечим топилади. Бутун қайсики раҳбар маҳаллага бориб, хонадонларга кирса, аҳоли билан самимий мулоқот қилса, у ернинг инфратузилмаси, ободонлаштириш ҳолати ҳамда фуқароларнинг дарду ташвишларидан бохабар бўлади. Шу маънода «қониқарсиз» деб топилган маҳаллаларга ҳудуд раҳбарларининг шахсан ўзлари борса, камчиликлар тезроқ ҳал этилади, одамларда ислохотларга ишонч ортади.

ИККИНЧИ МАСАЛА: энди ҳар бир маҳалла ихтисослашуви бўйича қўлаб-қувватланади. Мисол учун, 2 минг 500 та маҳалла чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик, асаларичиликка ихтисослашган. Улар қўшимча қўлаб-қувватланиб, омилкор одамларга инкубатор, хонаки товуқ, асалари уялари етказиб берилса, аҳоли даромади янада ошади. Умуман олганда, хонадонларда айна йўналишларда 140 минг нафар аҳоли бандлигини таъминлаш имконияти мавжуд.

Бу нима дегани? Маълумки, маҳаллалар, ҳудуднинг ўзига хослигидан келиб чиққан ҳолда, «бир маҳалла — бир маҳсулот» тамойили асосида мева-сабзавотчилик, иссиқхона ҳўжалиги, чорвачилик, паррандачилик, асаларичилик, қуёнчилик, қурқаччилик ва бошқа йўналишларга ихтисослаштирилмоқда. Ихтисослашув бир маҳалла аҳолиси фақат бир маҳсулот етиштириб, бошқаси тақиқланишини аниқламайди. Шунчаки агар аҳоли биргаликда бир турдаги маҳсулотни етиштирса, бозор топиш имконияти каттароқ бўлади. Шунингдек, бу маҳсулот сифатида ҳам таъсир кўрсатади, улар бир-бирларидан ўрганади ва етиштириш технологияларини ўзлаштиради.

— Кунчи кеча бўлиб ўтган йиғилишда маҳалла аҳолисининг даромадини ошириш, бунда қўшимча манбаларни топиш ва ишсизликни камайтириш бўйича аниқ йўналишлар белгилаб берилди, — дейди Ангор тумани «Кайрон» маҳалласидаги ҳоким ёрдамчиси Шерзод Юлчиев. — Маҳалламизда 794 та хонадон мавжуд бўлиб, унда 1 302 та оила бор. Одамларимиз, асосан, деҳқончилик билан шуғулланади. Ҳатлов натижасига қўра, маҳаллада паррандачиликни ривожлантириш имкониятлари мавжуд эканини аниқлади. Шунчи ҳисобга олиб, айна соҳа билан шуғулланиш истагидаги хонадонларга товуқларни еми билан биргаликда етказиб бердик. Натижада 300-400 та парранда боққан хонадон камида 4-5 миллион сўм қўшимча даромадга эга бўлди. Йил якунигача барча хонадонларни паррандачиликка ихтисослаштириш ниятидаман.

УЧИНЧИ МАСАЛА: ҳунармандчилик, тикувчилик, қосибчилик, қандолатчилик каби кичик ишлаб чиқариш лойиҳаларини маҳалланинг ўзида кенгайтирса бўлади. Шу мақсадда 700 та ихтисослашган маҳаллаларда микросаноат марказлари ташкил этилади. Бу марказларнинг 70 таси ишсизлик даражаси юқори бўлган маҳалла-дафтарда очилади. Ушбу марказлардан 5 йил муддатга ер ва мол-мулк солиғи ундирилмайди. Жорий йилда бу мақсадларга 500 миллиард сўм йўналтирилади.

Буни қандай тушиниш мумкин? Биринчидан, мазкур марказларда янги иш ўринларини яратиш орқали «Темир дафтар», «Аёллар дафтари» ва «Ёшлар дафтари», «Аёллар дафтари» ва «Ёшлар дафтари» дағиларнинг бандлиги таъминланади. Иккинчидан, мазкур ҳудудларда, асосан, импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Тадбиркорлар ҳудуд ёки ҳар бир маҳалла кесимида «ўсishi нуқталари»дан келиб чиққан ҳолда лойиҳаларни амалга ошириши самарадорликка хизмат қилади. Ҳар бир маҳаллада бундай марказларнинг ишга туширилиши натижа-сида ҳудуднинг саноат салоҳияти ошади. Марказлар орқали 50 минг нафар аҳоли бандлиги таъминланади.

ТўRTINЧИ МАСАЛА: йил бошидан буён ҳоким ёрдамчилари томонидан 5 мингта яқин бўш бинолар аниқланган. Мазкур бўш бино-иншоотлардан самарали фойдаланиш, уларни сотиш ёки ижарага беришдан тушган маблағлар энди уша маҳалланинг инфратузилмасини ривожлантиришга сарфланади.

Бу нимани аниқлатади? Бўш турган ҳар қандай бино бир томондан ҳудуд қиёфасини бўзиб турса, бошқа томондан фойдаланилмаётган имконият ҳамдир. Ваҳоланки, 3 ойдан кўп бўш турган объектлар ижарага берилиши ёки сотувга чиқарилиши шартлиги белгиланган. Шу асосда ҳоким ёрдамчиларига бўш турган давлат объектини аниқлаб, тўғри хонадонларни паррандачиликка ихтисослаштириш ниятидаман.

уларни сотиш ёки ижарага беришдан тушган пул ҳам маҳалланинг ўзида қолиши маҳаллаларда бирорта бўш бино қолмаслигига замин яратади. Бундан эса ҳам давлат, ҳам тадбиркор, ҳам маҳалла ютади.

БЕШИНЧИ МАСАЛА: эндиликда касаначилар билан ишлайдиган тадбиркорларга оилавий тадбиркорлик дастуридан 500 миллиард сўм йўналтирилади. Шунингдек, касаначиларга ўзини ўзи банд қилган фуқаролар каби фақат ижтимоий солиқ тўлаш имконияти яратилади, олис ҳудудда ишлайдиган касаначиларнинг дастлабки 1 ойлик иш ҳақи давлат томонидан қопланади. Ушбу имкониятлардан фойдаланиб, йил якунига қадар 100 минг нафар аҳолининг бандлигини таъминлаш режалаштирилган.

Бу қандай натижа беради? Хотин-қизлар ва ногиронлиги бор шахсларни иш билан таъминлашда қулай йўналиш, бу — касаначилик. Зеро, бу йўналиш иш бериувчи учун ҳам, ишчи учун ҳам бирдек манфаатли. Бугунги касаначи кечагисидан тубдан фарқ қилади. Унга шунчаки руйхатда қайд этилиши учун эмас, балки ишлаб, меҳнатига яраша ҳақ олиши, эртанги кунини ўзи ўз қўли билан яратилиши учун кенг имконият яратилди. Эртага нафақага чиққанида ҳам шунчаки кексалик пенсиясига эмас, балки тузуккина мояна билан нафақага чиқиши кафолатланмоқда.

— Маҳалламиз «драйвери» — супурги ишлаб чиқариш саналади, — дейди Богдод тумани «Чек Хитой» маҳалласидаги ҳоким ёрдамчиси Нурмат Ғозиев. — Бешта йилриқ тадбиркоримиз бор. Улар, асосан, касаначилик асосида фаолият юритади. Яъни маҳсулот учун керакли буюмлар фуқароларга тарқатилади. Ўз навбатида, улар супурги дастасини тайёрлашда, тўқшишда, сўнтра махсус ўрамаларга ўралиб, штриф коди етиштирилади. Маҳсулотлар Россия, Грузия, Қозғоғистонга экспорт қилинади. Кунчи кеча бўлиб ўтган йиғилишда касаначилар билан

ишлайдиган тадбиркорларга 500 миллиард сўм ажратилиши айтиб ўтилди. Бу тадбиркорларга катта куч бериб, энди улар 300-400 та хонадон билан эмас, икки мингта яқин хонадон билан ишлаш имкониятига эга бўлишини аниқлатади.

ОЛТИНЧИ МАСАЛА: юртимизда 2 мингдан зиёд маҳалла хизматлар соҳасига ихтисослашган. Бундай ҳудудларни кўпайтириш мақсадига аҳолиси 20 мингдан ошадиган ҳар 3-4 та маҳалла учун камида 1 тадан маҳаллалараро чакана савдо ва хизмат кўрсатиш марказлари ташкил этилади. Бу марказлар ҳам 5 йил муддатга ер ва мол-мулк солиғидан озод этилади.

Бу нима дегани? Янги иш ўринлари яратиш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва даромадларини оширишда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасининг алоҳида ўрни бор. Бу соҳада янги иш ўринларини кам харажат билан ва қисқа муддатда ташкил этиш мумкин. Чунки мамлакатимизда бу тармокни ривожлантириш имкони катта бўлиб, у ортиқча маблағ талаб этмайди. Бу орқали маҳаллаларда иккинчи чоракда хизматлар соҳасида 140 мингта иш ўрни яратилиши кўзда тутилмоқда.

Умуман олганда, юқоридаги вазифаларнинг ҳаётга тўлақонли татбиқ этилиши маҳаллаларда минг-минглаб янги иш ўринларининг яратилиши, минглаб хонадонларга ризқ-насиба улашиши, қўшимча даромад олиб келишини таъминлайди. Аммо ҳали ишлар тўлиқ бошланиб кетганича йўқ. Уйлайманки, саноат зонаси ишга тушиши билан ҳудудимизда қўшимча 300-400 та қўшимча иши ўрни яратилади. Натижада аҳолимиз фаровонлиги ошиб бораверади.

МАНЗАРА

«БИР ЙИЛДА УЧ МАРТА ҲОСИЛ ОЛАМИЗ...»

Маҳалламиз Фарғона водийсининг қадимий масканларидан бири. Эскидан Буюк ипак йўли орқали ўтган қарвонлар шу ерда тўхтаб ўтишган. Ҳозирда 4 200 нафарга яқин аҳоли истиқомат қилади. Одамларимиз, асосан, деҳқончилик, чорвачилик орқали тирикчилик қилади. 20 та хонадонда иссиқхона ташкил қилинган.

Салимаҳон МИРЗАБАДУЛЛАЕВА, Тошлоқ туманидаги «Ўзарбоши» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Бободехқонларимиз помидор, бодринг, турли кўкатлар етиштирмоқда. Ердан уч марта ҳосил оламиз. Февраль ойида редиска экамиз, мартда эса орасига картошка ўтказилади. Апрельда редиска йиғиштириб олингандан сўнг картошка ўзи ўсишда давом этаверади. Унинг ҳосили ҳам йиғиб олингандан сўнг, ловия, маккажўҳоридан ҳосил олишда давом этамиз.

2021 йилда жиноятчилик рўйхатга олинмаган. Жорий йилнинг ўтган даврида эса эҳтиётсизлик оқибатидаги битта жиноят содир этилди. Уч йилдан буён бирорта ажралиш кузатилмаган.

Бунда кўчабошиларнинг хизматлари катта, деб ҳисоблайман. Масалан, Гузал кўчаси кўчабошиси Алижон Мадвалиев илгари кўплаб давлат идораларида ишлаб келган. Анча-мунча келишмовчилик, жанжалларни маҳалладан ташқарига чиқармай ўрнида ҳал этади. Жумладан, ўз кўчаларини давлат томонидан таъмирлаб берилишини кутиб ўтирмай одамларни уюштириб, ҳашар йўли билан асфальтлаштирди. Бунда маҳаллий тадбиркорлар, оддий аҳоли фаол иштирок этди. Утган давр мобайнида қатор

ободонлаштириш ишларини олиб бордик. Бизда баллонли газ мунтазам етказиб берилмоқда. Электр энергиясидан муаммомиз йўқ. Эскирган симёғочлар навбати билан алмаштирилмоқда. Битта янги трансформатор қўйилди. Ичимлик суви қувурлари тортилган. Аммо ҳали хўжаликларга олиб кирилгани йўқ. Бу ишни жорий йил амалга ошироқчимиз. Шунингдек, ўтган йили тўртта кўчамиз асфальтлаштирилган бўлса-да, учта — Қумкўча, Хоразм, Марварид кўчаларида ҳали қилинадиган ишлар

кўп. Баҳор ойларида «Яшил макон» дастури доирасида ҳашар йўли билан тозаланган ариқларимиз бўйига 3 мингтадан ортиқ терак қаламчалари экиб чиқилди. Маҳалламизда саноат зонаси ташкил қилиш учун майдон ажратилган. Ерлар 2-3 сотихдан тадбиркорларга бириктирилган. Аммо ҳали ишлар тўлиқ бошланиб кетганича йўқ. Уйлайманки, саноат зонаси ишга тушиши билан ҳудудимизда қўшимча 300-400 та қўшимча иши ўрни яратилади. Натижада аҳолимиз фаровонлиги ошиб бораверади.

Хабар берган одамларни қачонгача айблаймиз?

Қонун ҳаммага баробар бўлиши керак деймиз, кўпинча бунга ўз ҳиссамизни қўшимиз келмайди. Узимиз гувоҳ бўлиб қолган ҳуқуқбузарлик ҳақида тегишли органларга хабар беришга, ҳатто у жиноят бўлса ҳам, ўзимизча «ор» қиламиз. Буни «сотқинлик» ва яна бир бало сўзлар билан номлаб олган ҳуқуқбузарлар, жиноятчиларга фикран эргашаётганимизни ўзимиз ҳам сезмаймиз.

Солиқ АБДУРАСУЛОВ.

ФУҚАРОЛАР ҚАНДАЙ ҲОЛЛАРДА МУКОФОТЛАНАДИ?

Аслида, ҳар қандай мамлакатда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва бартараф қилишда нафақат давлат органлари, балки ҳар бир фуқаронинг иштироки муҳим аҳамиятга эга. Шу боис сўнгги йилларда хорижий давлатлар тажрибасидан келиб чиқиб, мамлакатимизда ҳам айрим соҳаларда ҳуқуқбузарликлар ҳақида хабар берган фуқароларни рағбатлантириш тизими жорий этилди. Хусусан:

- йўл ҳаракати қоидаларига оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисида егапиа портали орқали хабар берилади ва **БҲМнинг 5 фоизи** (13 минг 500 сўм) миқдорига;

- лицензиясиз ёки рухсатномасиз, хабарнома юбормасдан шундай ҳужжатлар талаб қилинадиган фаолият билан шуғулланганлик тўғрисида лицензия, рухсатнома бериш ваколатига эга органларга (масалан, хусусий нотариуслар бўйича *Аолия вазирлиги*) хабар берилади ва **ундирилган жариманинг 10 фоизи** миқдорига;

- коррупцияга оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисида Бош прокуратура, Давлат хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги, Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаментига хабар берилади ва ҳуқуқбузарлик туридан келиб чиқиб, **БҲМнинг 3 бараваридан 25 бараваригача** (810 минг сўмдан 6 млн. 750 минг сўмгача), шунингдек, пора суммаси, давлатга етказилган зарар ёки ўзлаштирилаётган (ўзлаштирилган) мулкнинг қиймати **БҲМнинг 100 бараваридан 300 бараваригача** бўлган миқдор учун – **мулк қийматининг 15 фоизи**, **БҲМнинг 300 баравари** ва ундан ортиқ бўлган миқдор учун – **мулк қийматининг 10 фоизи** миқдорига;

- харид чекларини бермасдан товар сотганлик ва хизматлар кўрсатганлик, шунингдек, сохта маркали (акциз марка-

Хабарчиларга бепул юридик ёрдам, ҳаёт ва соғлиққа таҳдид бўлган тақдирда ҳимоя қилиш, адвокат учун харажатларни қоплаш кафолатланади. Мисол учун, Ўзбекистонда ҳам коррупцияга оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисида ахборот бераётган шахслар ва уларнинг қариндошлари ҳам давлат ҳимоясида бўлади.

лари) ёки умуман акциз маркасиз тамаки маҳсулотлари ва алкоғолли ичимликлар сотганлик тўғрисида солиқ органларига махсус дастур орқали хабар берилади ва **жариманинг 20 фоизи** миқдорига;

- ерни ўзбошимчилик билан эгаллаб олиш ҳақида Кадастр агентлигига хабар берилади ва **БҲМнинг 10 фоизи** (27 минг сўм) миқдорига;

- дарахт ва буталарни ноқонуний кесиш ва шикастлашга оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисида Давлат экология қўмитасига хабар берилади ва **БҲМнинг 1 бараваригача** (270 минг сўмгача), худди шундай, экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиатдан фойдаланиш соҳасидаги бошқа ҳуқуқбузарлик бўйича **ундирилган жариманинг 15 фоизи** миқдорига;

- моддий маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш соҳасидаги ҳуқуқбузарлик тўғрисида Маданий мерос агентлигига хабар берилади ва **БҲМнинг 1 баравари** (270 минг сўм) миқдорига;

- давлат молиявий назоратига оид қондбузарликлар тўғрисида «Давлат аудити» тизими орқали хабар берилади ва **ундирилган жарималардан келиб чиқиб**, мукофот пуллари туланади.

Ҳуқуқбузарлик ҳақида оқддий аҳоли томонидан хабар берилишининг энг яхши томонларидан бири шунки, бу ҳолатда тегишли орган ҳуқуқбузарлик содир этган фуқарони, у ким бўлиши ва мансабидан қатъий назар, жазога тортишга мажбур бўлади. Яъни таниш-билишчилик қилиб, жазодан қутулиб кетиш эҳтимоли жуда ҳам паст. Буни йўл ҳаракати хавфсизлиги қоидаларини бузганлар мисолида кўриб турибмиз.

Ёки бўлмаса, ноқонуний маҳсулотлар, айниқса, тамаки каби зарарли маҳсулотларни яширинча йўллар билан сотаётганлар ҳақида хабар беришга уятли ишдек қаралмаслиги керак. Бу каби ҳолатларга қарши курашиш аслида ҳар бир фуқаронинг ижтимоий-ҳуқуқий масъулияти саналади. Бугун кўчаларда сотилаётган кучли таъсир этувчи психотроп дори воситалари ва ноқонуний тамаки маҳсулотларини олиб кириш ва сотиш ўртасида боғлиқлик мавжудлигини ҳам эсдан чиқармаслик лозим. Жамоатчилик назоратида фаол бўлиш ва бунинг эвазига маълум миқдорда пул ишлаб олиш имконияти бор.

«WHISTLEBLOWING» НИМА ДЕГАНИ?

Кўплаб хорижий мамлакатларда ҳуқуқбузарликларга қарши курашда жамоатчилик иштирокни таъминлаш мақсадида «» институти жорий қилинган. Бу институтнинг қисқача мазмуни – ҳуқуқбузарликлар ҳақида хабар беришдир.

«Whistleblower» (сўзма сўз таржимаси «қуштак чалувчи») – бу давлат идораси, жамоат, хусусий ёки тижорат ташкилоти ходимлари томонидан содир этилган фибрибгарлик ёки бошқа ноқонуний ҳагги-ҳаракатларини фош қилувчи фаол фуқаро ҳисобланади. Хорижий мамлакатларда «whistleblowing» жиноятчилик ва коррупцияни фош қилиш ва уларга қарши курашишнинг самарали усулларида бири бўлиб, бу каби хизматни амалга оширувчи махсус ходимнинг ишини йўқотишидан ёки унга нисбатан ёмон муносабатда бўлишдан ҳимоя қилиш учун махсус қонунлар мавжуд.

Хабарчиларга бепул юридик ёрдам, ҳаёт ва соғлиққа таҳдид бўлган тақдирда ҳимоя қилиш, адвокат учун харажатларни қоплаш кафолатланади. Мисол учун, Ўзбекистонда ҳам коррупцияга оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисида ахборот бераётган шахслар ва уларнинг қариндошлари ҳам давлат ҳимоясида бўлади.

ТАНГАНИНГ ИККИНЧИ ТОМОНИ...

Холислик учун айтиш керакки, рағбатлантириш тизимининг йўлга қўйилганидан ўз мақсадлари йўлида фойдаланиб қолишни истаётганлар ҳам йўқ эмас.

Мисол учун, харид чеклари билан боғлиқ ҳолатни олинг. Қонунчиликка қўра, сотувчи чек бермаса, дўкон эгаси 5 млн. сўм жаримага тортилади. Чек берилмагани ҳақида солиқ органларига шикоят қилган шахсга эса ўша жарима пулининг 20 фоизи, яъни 1 миллион сўми мукофот пули сифатида тўлаб берилади. Сўнгги вақтларда айнан шундай мукофот

пули илгириде тадбиркорларни ноҳақ айблаётган одамлар пайдо бўлгани кўп муҳокама қилинмоқда. Ҳўш, аини вазиятда солиқ органлари фақат юборилган хабарга асосланиб жарима белгилайдими? Маълумот нотўғри бўлиши мумкин-ку?

Давлат солиқ қўмитаси бош инспектори Руслан Абсаломовнинг айтишича, фуқароларнинг ҳар бир муурожаати батафсил ўрганиб чиқилади, ҳеч бир тадбиркор асоссиз жаримага тортилмайди.

– Фуқаролардан чек олмадан тадбиркорлик субъекти устидан шикоят қилиш ҳолати бўйича саволлар келиб тушмоқда, – дейди Руслан Абсаломов. – Бизда ҳар битта тўғри ёки нотўғри муурожаат тўлиқ ўрганиб чиқилади. Урганиш якунланган, текшириш тайинланади. Бунда, аввало, хабар берган фуқаро билан телефон орқали боғланилади. Сўхбат жараёнида нима махсулот сотиб олинган,

неча пулга ва қаерда ҳуқуқбузарлик содир этилганига аниқлик киритилади. Кейин муурожаатдаги дўкон онлайн назорат касса аппаратлари онлайн режимдан келиб тушган чеклар билан солиштирилади. Агар бу махсулот базада мавжуд бўлса, муурожаат рад этилади. Мавжуд бўлмаган тақдирда кейинги қадамга ўтаемиз. Яъни ўша жойга чиққан ҳолда кузатув ёки нарс хариб қилиш орқали аниқлик киритамиз.

Инспекторнинг қўшимча қилишича, солиқ мобиль иловаси орқали йил бошидан бўён етти минг нафардан ортиқ фуқародан муурожаат келиб тушган. Шундан беш мингтаси ўз тасдиғини топган ва уларга тегишли миқдорда мукофот пули тўлаб берилди. Ҳозиргача тўлаб берилган мукофот пуллариининг жами миқдори 3 миллиард сўмдан ортиқни ташкил этмоқда.

Юқоридаги тизим йўлга қўйилгач, кўпчилик икки қутбга бўлингани бор гап. Биринчи томон, хабар беришни сотқинлик, номардлик, деб ҳисобласа, иккинчи томон бунини жамоатчилик назоратининг бир бўғини сифатида кўрмоқда. Бироқ унутмаслик керакки, ривожланган давлатларда айнан жамоатчилик ердами билан жамият тарбияланган, маданият шакланган. Шу боис бизда ҳам жамоатчилик назоратини қучайтириш керак. Хабар берганларни номардликда айблашни йўқотиш керак. Энг аввало, ҳуқуқбузарнинг ўзи қонун-қоидани бузмасин, тамом, ҳеч қанақа муаммо, видео, жарима деган нарсалар бўлмайди. Юзхотирчилик қилиб, ҳар қандай ҳуқуқбузарликка кўз юмиш, дарахтлар кесилишига, экология бузилишига, порахўрлик авж олишига жим қараб туриш, ҳар йили икки минг юртдошимиздан айрилиб қолишдан қўра, безбетлик қилиб, вазиятни ўнлаган минг марта яхши!

ҲАМКОРЛИК

1000 НАФАР ҚИШЛОҚ АЁЛИ ҲАМ ИШЛИ, ҲАМ ҲУНАРЛИ БЎЛАДИ

АҚШ Халқаро тараққиёт агентлиги Ўзбекистоннинг барча ҳудудларида қишлоқ аёлларининг билим ва кўникмаларини ошириш, уларни ишга жойлаштириш ёки ўз бизнесини очишда қўллаб-қувватлаш дастурини ишга туширди. Лойиҳа «Сабр» республика ижтимоий-иқтисодий ривожланиш маркази ва 13 та ижтимоий йўналтирилган ННТ билан ҳамкорликда амалга оширилади.

Дастур доирасида «Сабр» ўқув дастури доирасида қишлоқ хотин-қизлари тадбиркорлик соҳаси, жумладан, иш юритиш ва молиявий бошқарув, бухгалтерия ҳисоби ва бизнес-режалаштириш асослари, меҳнат ҳуқуқлари ва гендер тенгликни таъминлаш каби соҳалар бўйича таълим олади. Мақсадли касбий тайёргарлик иссиқхона ва томорқа боғдорчилиги, асаларчилик, ипакчилик, қуёнчилик ва паррандачилик, анъанавий халқ ҳунармандчилиги, меҳмонхона иши, қандолатчилик, ошпазлик, сартарошлик, бухгалтерия ҳисоби, компьютер саводхонлиги ва ахборот технологиялари йўналишларини қамраб олади.

Ўқув курслари барча ҳудудлардаги «Ишга марҳамат» моно-марказлари ва касб-ҳунар мактабларида олиб борилади. Иштирокчилар USAID, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳамда «Сабр» республика ижтимоий-иқтисодий ривожланиш маркази сертификатлари билан тақдирланади.

– USAID кўмағи қишлоқ хотин-қизларига малакалроқ ишга жойлашиш, ўз даромадини кўпайтириш ва жамият фаровонлигига ҳисса қўшиш имконини беради, – дейди USAIDнинг Ўзбекистондаги миссияси директори Микаэла Мередит. – Бундай ташаббуслар Ўзбекистонга

аёлларнинг иқтисодий ҳуқуқлари ва имкониятларини кенгайтириш мақсадларига эришишда ёрдамлашади. Ушбу дастур USAID томонидан 2021 йилда ажратилган 1 миллион АҚШ доллари маблағи асосида ишга туширилган.

Дастур қамраб олган 1000 нафар иштирокчининг камида 30 фоизига ишга жойлашиш ёки стартапларини молиялаштириш орқали янги имкониятлар яратилади. «Сабр» маркази танланган битирувчиларга микрокредитлар ажратади, USAID эса бизнесни очиб ёки кенгайтириш учун зарур бўлган ускуналар билан таъминлайди. Муваффақиятли битирувчилар, шунингдек,

стажировка, ишга жойлашиш ва мураббий топиш имкониятини қўлга киритади.

Эслатиб ўтиш керак, мазкур ташаббус USAIDнинг Қишлоқ ҳужалиги вазирлиги билан ҳамкорликда амалга оширилаётган Агробизнесни ривожлантириш бўйича беш йиллик лойиҳаси доирасида илгари сурилган. Ушбу саъй-ҳаракатлар Ўзбекистонда қўшимча қийматли маҳсулотларни қўлайитириш, унга хотин-қизлар ва ёшларни жалб қилиш, таълим муассасаларининг хусусий сектор билан алоқаларини кенгайтириш ва қишлоқ ҳужалиги учун мақбул бўлган сиёсатни илгари суришга йўналтирилган.

Фахриддин РАДЖАБОВ.

Хилола УМАРОВА,
Президент таълим
муассасалари
агентлиги директори.

“ НАЖОТИМИЗ — МАКТАБДА,
НАЖОТИМИЗ — БИЛИМДА,
НАЖОТИМИЗ — ТАЪЛИМДА ”

Ҳар бир ота-она фарзандининг яхши билим олишини хоҳлайди. Айниқса, бугун Президент мактабларида таълим олиш ўқувчи ота-оналар учун юксак фахрга айланган. Чунки бундай нуфузли билим даргоҳида энг билимли, энг сараланган, энг бахтли авлод вакиллари малакали ўқитувчи ва мураббийлардан сабоқ олишмоқда. Қувончлиси, энди Президент мактабларидаги имконият ва замонавий методика ҳалққа янада яқинлашади.

Давлатимиз раҳбарининг «Президент таълим муассасалари агентлиги тизимидаги ихтисослаштирилган мактаблар тармоғини кенгайтириш тўғрисида»ги фармонига кўра, вилоятлар марказларида иккитадан, туман ва шаҳарларда биттадан ихтисослаштирилган мактаблар ташкил этилиб, улардаги шароитлар Президент мактаблари каби бир хил бўлади. Яъни Президент мактабларида шакланган замонавий ва илғор методика ҳудудлардаги ихтисослаштирилган мактабларга кириб боради. Бу нима беради? Мамлакатга қандай нафи бўлади?

Ўзбекистонда бугун фаолият олиб бораётган 14 та Президент мактаби, 3 та ихтисослаштирилган, ижод мактаблари сафи яна кенгаймоқда. Президент мактаблари ва ихтисослаштирилган мактаблар тармоғининг кенгайтирилиши бевосита юртимизда иқтидорли йигит-қизлар кўлиги билан боғлиқ, дейиш мумкин. Бу ўқувчиларимизга ҳам эътибор ва рағбат керак. Юртбошимиз айнан шу масала бўйича аниқ вазифа бергандилар. Яъни Президент мактаблари каби таълим муассасаларини энди нафақат вилоят марказларида, балки туманларда ҳам ташкил этиш белгиланган. Вилоятларга бориб, ўқувчи ва ота-оналар билан учрашганимизда давлатимиз раҳбарининг бу ташаббусларидан миннатдорликни ҳис этдик.

Фармон ижроси доирасида ҳудудлардаги барча мактаблар ҳолати билан танишиб, 193 та мактаб танлаб олинди. Президент таълим муассасалари агентлиги тизимида 2022 йил 1 сентябргача вазирлик, идора ва ташкилотлар тасаруфидан бўлган таълим муассасалари негизда 19 та ихтисослаштирилган мактаб-интернатлари ҳамда 141 та ихтисослаштирилган мактаблар, 2023 йил 1 июнгача Халқ таълими вазирлиги тасаруфидан бўлган ва фаолияти тугатилган Меҳрибонлик уйлари ва Болалар шаҳарчалари негизда 5 та ихтисослаштирилган мактаб-интернатлар ҳамда 3 та ихтисослаштирилган

Агентлик мактабларига ўқувчиларни қабул қилиш аниқ ва табиий фанлар, хорижий тиллар ҳамда мантиқий фикрлаш бўйича ўтказиладиган кириш имтиҳонлари натижаларига кўра амалга оширилади.

мактаблар ташкил этилади.

2022-2024 йилларда агентлик тизимида 25 та ихтисослаштирилган мактаб-интернат қурилади.

2022-2023 ўқув йилида агентлик мактабларининг аниқ фанлар йўналишига қабул 5-11-синфларга, табиий фанлар йўналишига 7-11-синфларга, кейинги ўқув йилларида тегшишча 5- ва 7-синфларга амалга оширилади.

Агентлик мактабларига ўқувчиларни қабул қилиш аниқ ва табиий фанлар, хорижий тиллар ҳамда мантиқий фикрлаш бўйича ўтказиладиган кириш имтиҳонлари натижаларига кўра амалга оширилади.

Рўйхати агентлик томонидан тасдиқланган халқаро, минтақавий ёки асосий фан олимпиадаларининг учинчи (вилоят) босқичида ғолиб бўлган (1, 2, 3-ўрин) умумий ўрта, ўрта махсус ва бошланғич профессионал таълим ташкилотлари ўқувчилари ўзи таълим оладиган ҳудудда жойлашган Агентлик мактабларига умумий қабул параметрлари доирасида кириш имтиҳонсиз ўқишга қабул қилинади.

Агентлик мактаблари директорининг ихтисослиқ фанлари бўйича ўринбосари лавозими ўрнига «Мактаб маслаҳатчиси» лавозими жорий этилади. Ихтисослаштирилган мактаб-интернатларда ўқувчилар учун аутсорсинг асосида бепул соғлом овқатланиш ташкил этилади. Агентлик мактабларига раҳбар ва педагог кадрларни ишга қабул қилиш уч босқичли

танлов (саралаш босқичи, тест синови ва суҳбат) асосида амалга оширилади.

Эндиликда Агентлик ҳузуридаги Педагогик маҳорат ва халқаро баҳолаш маркази Педагогик маҳорат ва халқаро баҳолаш илмий-амалий маркази этиб қайта номланди. Марказ умумий ўрта, ўрта махсус ва профессионал таълим ташкилотлари педагог кадрларининг билим даражаси ҳамда касбий маҳоратини баҳолайди ва баҳолаш натижаси бўйича 2 йил муддат давомида амал қилувчи «Илғор ўқитувчи», «Устоз ўқитувчи» ҳамда «Профессионал ўқитувчи» даражали сертификатлар берилди. Мазкур сертификатни олган педагог кадрларига қўшимча ҳақ тўланади.

Жумладан, «Илғор ўқитувчи» даражали сертификатни олган педагог кадрларга уларнинг базавий тариф ставкасига нисбатан ҳар ойлик 50 фоиз миқдорда, «Устоз ўқитувчи»га 70 фоиз миқдорда, «Профессионал ўқитувчи»га ҳар ойлик 100 фоиз миқдорда устама тайинланди. Эътиборлиси, ушбу сертификатларни олган педагог кадрлар агентлик тизимидаги таълим муассасаларига уларнинг малака тоифасидан қатъи назар ишга қабул қилинади.

Бу таълим муассасалари 2 хил йўналишда иш олиб боради. Яъни ҳар бир вилоятда 2 тадан марказлашган аниқ ва табиий фанлар йўналишида, туманлардаги мактабларда эса аниқ ва табиий фанлар интеграция асосида ўқитиладиган мактаблар бўлади.

Айтиш лозимки, бугунги глобаллашув даврида дунё мамлакатлари орасида муносиб ўрин эгаллашимизда малакали кадрларга эҳтиёж катта. Шу рақобатда энгб чикишимиз учун ҳам айнан малакали мутахассисларга зарурат бор. Таъбир жоиз бўлса, бу саралаб олинган йигит-қизлар юртимизнинг олтин фонди ҳисобланади. Зеро, юқоридаги фармон Президентимизнинг қайта-қайта тақдирлайдиган: «Нажотимиз — мактабда, нажотимиз — билимда, нажотимиз — таълимда», деган сўзларининг ҳаётий иньёксидир.

МАХАЛЛА ЯНГИЛИКЛАРИ

«ФУҚАРОЛАР САРСОН БЎЛИБ ЮРМАЯПТИ»

Президентимиз ташаббуси билан маҳалла тизими ривожланишининг мутлақо янги босқичига кўтарилди. Айниқса, охириги беш йилда уни ривожлантириш борасида қатор ишлар амалга оширилди. Хусусан, соҳага онд қонун ва меъёрий ҳужжатлар қабул қилинди. Жамият ҳаётида жонбозлик кўрсатган тизим ходимлари давлат мукофотлари билан тақдирланди. Фуқаролар йиғинлари раислари ва ходимларининг ойлик иш ҳақи оширилди.

Музаффар ЗОИРОВ,
Чуст туманидаги
«Қалъаи поён» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

Қолаверса, йиғинларнинг аксарияти ўз биносига эга эмасди. Тизимда кадрлар кўнимсизлиги одатий ҳолга айланганди. Маҳалла ходимларини уларга боғлиқ бўлмаган ишлар, йиғилиш ва бошқа тadbирларга жалб қилиш тақиқланган бўлса-да, амалда ҳокимликнинг «югурдаги» эдик. Аслида иккита ходим бўлса-да, зиммамизга 200 дан ортиқ вазифа юкланган эди.

Мана, ниҳоят юқоридаги муаммолар босқичама-босқич барҳам топди. Энди маҳалла мутлақо янги форматда иш олиб бормоқда. Бугун маҳалла раиси барча соҳа ходимларининг фаолиятини мувофиқлаштирувчи раҳбарга айланди. Жорий йил бошида мана шу тизимда иш бошлаган бўлсак, қисқа вақтда натижалар кўрина бошлади. Маҳалладаги ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси, хотин-қизлар фаоли билан ҳамкорликда аҳоли муаммолари ҳал этиб борилмоқда. Масалан, «Ҳар бир оила — тadbиркор», «Ёшлар — келажакимиз», «Хунармандчилик» дастурлари доирасида маҳаллаларга тadbиркорлик

фаолияти билан шуғулланиш учун арзон кредит маблағлари ажратилмоқда. Бу маблағлар ҳисобига сартарошхона, новвойхона, шунингдек, хунармандчилик, тикув, қандолатчилик цехлари, оталар чойхонаси, гузар масканлари ташкил этилмоқда.

Масалан, 605 хўжалиқда яшовчи 3 710 нафар фуқаронинг ҳар бири билан суҳбатлашиб, муаммоси ўрганилмоқда. Энг муҳими, маҳалламиздаги ижтимоий мутоамоларга ҳам ечим топилмоқда. Инфратузилмани яхшилашга катта эътибор берилляпти. Жумладан, тахлилларга кўра, маҳалламиз кўчалари шағаллаш ва асфальтлашга муҳтож эди. Ёзда чанг, қишда лой бўлиб, фуқаролар норозилигига сабаб бўларди. Электр таъминотида узилтишлар одамларни қийнаб келарди, симёғочлар эски эди. Яна бир катта муаммо — ичимлик сув билан боғлиқ бўлиб, олисдан ташиб ичиларди.

Йиллар мобайнида айтилса-да, эътиборсиз қолаётган мана шу каби муаммолар ниҳоят ҳал бўл-

ди. 2021 йил давомида маҳаллий маблағлар ва ҳомийлар ёрдами билан ҳудудимизнинг 4 200 км. масофаси шағалланди, 1,5 км. кўчамизга ичимлик сув тармоғи тортилди. Электр таъминотидаги узилтишларни яхшилаш учун янги трансформатор ўрнагилмоқда. 26 та симёғоч замонавийсига алмаштирилди.

Яна бир қувончли хабар — маҳалламиз 2022 йил «Обод маҳалла» дастури асосида замонавий қиёфа касб этадиган бўлди. Шу бўйича 2 км. кўчамиз асфальтланади, 2 км. қисми бетон йўл бўлади, 4 км. масофа эса шағалланади. Насиб этса, ичимлик сув бўйича муаммомиз тўлиқ ечилади. Дастур асосида ижтимоий объектлар ҳам таъмирланиши белгиланган. 58-мактаб, 46-МТТ, 48-врачлик пункти таъмирланса, маҳалла биноси янгидан қурилади.

«Аёллар дафтари»га 2021 йилда 47 нафар ёрдамга муҳтожлар рўйхатга олинган бўлса, шу кунгача Наргиза Домлажоновга тикув машинаси берилди, 3 нафари иш

билан таъминланди. 13 нафарига 1 марталик моддий ёрдам кўрсатилди. «Темир дафтар»даги Тоштилло Ғойибназарова ва Маҳмуда Қўзиеваларга 20 дондан парранда берилди. «Ёшлар дафтари»даги 8 нафар фуқаронинг 7 нафарига олий ўқув юртидаги шартнома туловлари тўлаб берилди.

Ҳоким ёрдамчиси иш бошлаши натижасида фаолиятимиз янада осонлашди. Маҳалламиз ҳоким ёрдамчиси 8 нафар маҳалладошимизни доимий ишга жойлаштирди, 2 кишига парранда берилди, 2 та янги корхона очилди. Анвархон Омонов мебелсозлик бўйича иш бошлаб, 2 та иш ўрни яратди. Ҳоким ёрдамчиси тавсияси асосида ташкил этилган «Тўлқин меҳр» хусусий корхонаси Туркидан нон

ишлаб чиқариш технологиясини олиб келди. Натижада 1 кунда 1,5 тонна маҳсулот ишлаб чиқармоқда ҳамда 3 иш ўрни яратилди. Бахтиёр Дадажонов 60 сотих майдонга иссиқхона курди ва 12 та иш ўрни яратди.

Бевосита маҳалла ташаббуси билан ҳомийлар жалб қилиниб, Хискинбой Даминовнинг, туман ҳокимлиги ёрдами билан Олим Алимовнинг уй-жойи таъмирлаб берилди.

Эътиборлиси, жорий йилдан бошлаб, фуқаролар муаммолари бўйича ташкилотма-ташкилот сарсон бўлиб юрмаяпти. Чунки ҳафтанинг ҳар сешанба куни маҳалламизда барча корхона ва ташкилот раҳбарлари иштирокида қабул ташкил қилинмоқда.

ИЖТИМОЙИ ҚИМОЯ ҚАНДАЙ КУЧАЙТИРИЛАДИ?

Дунё бўйича кўрлар ва кўриш қобилияти ёмон бўлган инсонлар сони кўпайиб бораётганини олимлар кўзга бўлган зўриқиш ҳолатлари ошгани билан боғлашади. Уларнинг фикрича, бу биринчи галда турли гаджетлар ва техник янгиликларнинг оммалашаётгани туфайлидир. Одамлар ёшиқдан бошлаб улар таъсирга тушади, кўз касалликлари эса одатда айнан болаликда пайдо бўлади. Бугунги кунда ер юзиде 2 миллиарддан кўпроқ инсон тўлиқ кўр ёки кўришда нуқсонларга эга. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотларига кўра, ҳар беш сонияда бир нафар қатта ёшдаги инсон, ҳар бир дақиқада эса бир нафар болакай турли сабабларга кўра кўриш қобилиятдан маҳрум бўлади. Ўзбекистонда эса ҳозирда 66 915 минг нафар кўриш бўйича ногиронлиги бўлган шахслар истиқомат қилади. Бу инсонлар учун кулай шароитлар яратиш, жамиятнинг фаол аъзосига айлантириш борасида эса қатор ишлар амалга оширилмоқда.

«НУРЛИ МАСКАН» ҚАЛБЛАРГА НУР УЛАШАДИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев жорий йил февраль ойида Самарқанд шаҳридаги 59-сонли кўзи ожизлар мактаб-интернатига бўлиб, ўқувчилар билан яқиндан мулоқот қилди. «Ҳеч қачон кўзингизда ёш бўлмасин, менинг бу ерга келганим бандларнинг намоиши эмас, сизни қийнаётган муаммоларни ўзим билгани ва ҳал қилгани келдим», — деган эди ўшанда давлатимиз раҳбари. Мазкур учрашувдан сўнг ногиронлиги бўлган фуқароларга эътибор янада кучайганини гувоҳи бўлдик.

Куни кеча Президентимизнинг «Кўзи ожиз ва заиф кўрувчи болалар учун ихтисослаштирилган мактаб-интернатларда таълим бериш сифатини ошириш ҳамда улар фаолиятини янада тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори қабул қилинди.

Қарорга кўра, кўзи ожиз ва заиф кўрувчи болалар учун ихтисослаштирилган мактаб-интернатлар Ички ишлар вазирлигига бириктирилиб, «Нурли маскан» ихтисослаштирилган мактаб-интернатлари деб номланди. Барча мактаблар ҳудудига видеокузатув мосламалари ўрнатилиб, улар тегишли ҳудудий ички ишлар органларига интеграция қилинади.

2022/2023 ўқув йилидан «Нурли маскан» мактабларининг Брайль ёзувидаги дарсликлар ва ўқув қўлланмалар, бадиий ҳамда болалар учун мўлжалланган адабиётлар, турли ихтисослик ва йўналишлардаги босма ва аудиокитобларга эҳтиёжи ҳар 6 ойда ўрганилади ва шу асосда адабиётлар рўйхати шакллантириб борилади. Кўзи ожиз ва заиф кўрувчи болалар учун белгиланган вилоят ва республика фан олимпиадалари битирувчи синфлар ўқувчилари учун алоҳида ташкил этилади.

«Нурли маскан» мактаблари ўқувчилари учун ахборот технологиялари, хорижий тиллар, касб-ҳунар ва тадбиркорликни ўргатиш бўйича ўқув курслари, ОТМнинг тегишли ихтисослик ва йўналишлари бўйича Брайль алифбоси асосидаги адабиётларни чоп этиш тизими йўлга қўйилади. 2022 йил сентябрдан мактабларда ўғил ва қиз болалар учун алоҳида замонавий жиҳозланган ижтимоий ва маиший йўналишдаги мажмуалар ташкил этилади.

Шунингдек, инклюзив таълим тизими жорий қилинган таълим муассасаларида кўзи ожиз ва заиф кўрувчи болаларнинг

яқин қариндошларига улар билан бирга дарсларда қатнашиш имконияти яратилмоқда. Жорий йил якунигача мазкур турдаги мактаблар учун ўзбек нутқ синтетизатори ва бошқа семантик-эшитиш воситалари билан ҳамоханг равишда миллий дизайндаги махсус компьютер дастурлари яратилади ва ўқув жараёнига таъбиқ қилинади. Келгуси ўқув йилидан эса кўзи ожиз ва заиф кўрувчи болалар ҳамда таянч ҳаракат аъзолари шикастланган болаларнинг ихтисослаштирилган мактаб-интернатларда паралимпия спорт турлари (дзюдо, футбол, енгил атлетика) билан мукамал шугулланиши учун спорт гуруҳлари ташкил қилинади. Болаларни мактабга тайёрловчи бир йиллик муддатли тайёрлов гуруҳлари фаолиятининг йўлга қўйилиши эса кўлаб муаммоларга ечим сифатида хизмат қилади.

2022 йил якунигача «Нурли маскан» мактаблари ҳудудида «Йўл ҳаракати қондаларини ўргатиш махсус майдонча»лари ташкил этилиб, кўзи ожиз ва заиф кўрувчи болалар яшайдиган ҳудудларда овозли светофорлар ва инновацион йўл белгиларини ўрнатиш чоралари кўрилади.

КўЗИ ОЖИЗЛАР ҚОРҲОНАСИ НЕГА ИШЛАМАЙДИ?

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, масала юзасидан кенг қўламли ислохотлар бошланмоқда. Шунга қарамай, муаммонинг моҳияти — бу қаби нуқсонга учраган шахсларни иш билан таъминлаш масаласи долзарблигича қолмоқда. Ҳаммамиз яхши биламиз, кўзи ожизлар фаолият юритадиган қорхоналар ҳар бир вилоят, йирик шаҳар ва туманларда бор. Илгари мазкур қорхоналарда турли маиший буюмлар ишлаб чиқарилган, бозорлар ва дўконларда сотилган. Ҳатто Тошкент шаҳридаги шундай муассаса сув ости кемалари учун электр приборлар ишлаб чиқаргани ҳам биламиз.

Аммо кейинги пайтларда мазкур маҳсулотларнинг улуши кескин қисқариб кетди. Қорхоналар бозор иқтисодиёти талабларига бардош беролмай, бирин-кетин сина бошлади. Махсус ётоқхоналар ташландиқ аҳволга келди. Бир муддат ўзи билан ўзи овера бўлиб қолган жамият ногирон инсонлар муаммосини унутди ва кўз юмди. Кейинги йилларда эса кўзи ожизлар муаммолари бот-бот ёдга олинди. Уларга давлат томонидан турли кўмаклар бериш, қорхоналарни оёққа

турғазини бўйича ишлар амалга оширилмоқда. Аммо ҳали кўзи ожизларни иш билан таъминлаш масаласи, қорхоналарни даромад келтирадиган, ўзини ўзи қоплайдиган ташкилотга айлантириш учун кўп ишлаш лозим.

— Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти Фарғона ўқув ишлаб чиқариш қорхонасида 1963 йилдан бери матрас бўз ёстиқ, кўрпача ишлаб чиқарилади, — дейди Фарғона вилояти кўзи ожизлар жамияти раҳбари Баҳодир Болтабоев. — Бизда 50 нафар ишчи бор. Аммо буюртма йўқлиги сабаб кўпича бўш туриб қоламиз. Аваллари экспорт ҳам қилганмиз. Иш тўхтамасди. Бир ойда 25-26 минг поғона метр шолча-пёндоз ишлаб чиқарар эдик. Ҳозирда вилоятимиз ҳокими муассасамизга алоҳида эътибор қаратмоқда. Ўйлаيمанки, тез орада яхши даромадли, ходимлари тўқис яшайдиган қорхонага айланамиз.

ХўРОЗ БИР ХИЛ ҚИЧҚИРАДИ

Тан олиб айтиш керакки, фарғоналиклар айтаётган муаммолар республикамизнинг барча ҳудудларига бирдек тегишли. Муаммо сабаблари ҳам бир-бирига жуда ўхшаш.

— Бугунги кунда мамлакатимизда истиқомат қиладиган кўзи ожизларнинг 68,8 фоизи Республика кўзи ожизлар жамияти рўйхатида туради, — дейди Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти марказий бошқаруви Ишлаб чиқариш ва маркетинг бўлими бошлиғи Шухрат Алимардонов. — Қолган 31,2 фоизи жамият аъзолари ҳисобланади. Ҳозирги кунда жамият таркибида ташкил этилган қорхоналар биринчи ўринда кўзи ожиз инсонларни иш билан таъминлашга хизмат қилиб келади. Иккинчидан, қорхона маҳсулотлари ордидан келиб тушадиган даромадлар оз бўлса-да, жамият фаолиятини давом эттириш ва уни ривожлантириш мақсадларида сарфланади. Кейинги йилларда кўзи ожизлар жамиятларида қарашли қорхоналарда давлат буюртмаларини олиш ҳажми ортган ва ортиб бормоқда. Тиббиёт муассасалари, хусусий сектор билан алоқалар кучайтириляпти. Аммо бу ҳали етарли эмас. Бозор иқтисодиёти талаблари, сифат, замонавий технологиялардан фойдаланиш масалаларида аксар қорхоналар оқсайди. Тан олиб айтиш керакки, қорхоналардаги дастахоналаримизнинг аксарияти ўтган асрдан буён алмаштирилмаган, ҳам жисман, ҳам маънан эскирган. Бу эса ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифатида акс этади. Натижанда ўз-ўзидан харидорлар камайиб боради. Бугунги кунда олдимишда турган асосий вазифалардан бири — қорхоналарни замон талабларига мослаштиришдир. Бу қатта куч, замонавий бизнес асосларидан чуқур хабардорлик ва, албатта, маблағ талаб қилади.

СОҲА ХУСУСИЙ СЕКТОРГА ЎТҚАЗИЛИШИ КЕРАКМИ?

Турли соҳаларга хусусий сектор, инвесторлар маблағларини жалб қилиш муаммоларни ҳал этишда энг тўғри йўл сифатида қаралаётгани бор гап. Зеро, бу услуб тармоқларда ижобий натижасини кўрсатиб келмоқда. Бугун кўзи ожизлар жамияти таркибида ҳам мазкур услуб йиғилиб қолган масалаларга ечим бўла-

ди, деб ҳисоблайдиганлар талай.

— Тўғри, кейинги пайтларда жамият тасарруфидаги қорхоналарда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар харидорчилигини ортиши йўлида қатор ишлар қилинмоқда, — дейди жамият муассислигидаги «Бир сафда» журнали бош муҳаррири Иқром Ражабов. — Аммо биз ҳали бор имкониятимиздан тўлиқ фойдалана олганимиз йўқ. Масалан, аксарият қорхоналаримиз йирик ер майдонларида жойлашган, аммо бундан самарали фойдаланилмайди. Қорхоналарни модернизация қилишда эса давлат-хусусий шериклик тамойилини илгари суриш даркор. Тан олиб айтиш керак, бутун оддий замонавий дастахоналар жуда қиммат туради. Энди кўзи ожизлар учун махсус ишлаб чиқариладиган дастахоналарни тасаввур қилаверинг. Агар мавжуд қорхоналарни модернизация қилиш учун хусусий секторга давлат шериклиги асосида берилса, бу модернизация қатъий назорат остида кўзи ожизлар учун мўлжаллаб амалга оширилса, қорхонага шерик бўлган шахс ҳам ўз-ўзидан кўзи ожиз мутахассисларни ишлатишга ва уларга муносиб ҳақ тўлашга мажбур бўлади. Хусусий секторни тармоққа жалб қилиш учун давлат буюртмаларини олишда мавжуд ва қўшимча қўлланиладиган имтиёزلардан фойдаланса бўлади.

МАХСУС ТАМҒА ХАРИДОРЛАРНИ КўПАЙТИРАДМИ?

Ёритилаётган масала ҳамма замонларда ҳам долзарб, муаммони тўлиқ ҳал этиш жуда мураккаб эканини айтиб ўтиш лозим. Бизнингча, тизимга бозор иқтисодиёти қондалари билан бир қаторда жамоатчилик фикри, ўзаро қўллаб-қувватлаш ва давлат томонидан бевосита раҳбарлик масалаларини ҳам синдириб бориш лозим. Масалан, кўлаб давлатларда ногиронлар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотларга махсус тамга туширилади. Бу харидорнинг эътиборини тортиш, харид давомиде керакли буюмни сотиб олиш билан бирга, ўзига хос хайрига — савоб ҳам қилаётганини тушунтириш учун амалга оширилади. Мазкур тамга доимо ижтимоий дастурлар давомида тарғиб қилиб борилади.

Улғубек ИБОДИНОВ.

МАҲАЛЛА ҲАЁТИДАН

«ШУКРКИ, МУАММОЛАРИМИЗ ЙЎҚ»

Маҳалламиз намунали ҳудудлардан бири ҳисобланади. Бизда 541 та хонадон 3 минг нафарга яқин аҳоли истиқомат қилади. Кўпчилик тадбиркорлик билан шугулланади. Бу савдо-сотиқ, маиший хизмат шоҳобчалари, новвойлик, хунармандликнинг турли шаклларида намён бўлмоқда. Дехқончилик, иссиқхоначилик ҳам аста-секин ривож топяпти. Кредит олиб, лимончиликни бошлаш тараддудидаги фуқароларимиз ҳам бор.

Сурхонбарди АБДУЛЛАЕВ, Қўшқўпир туманидаги «Амирқум» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Оилавий ажралишлар, жиноятчилик кузатилмайди. Келишмовчиликларни муросяо мадора, тушунтириш йўли билан ҳал этилди. Масалан, карантин пайтида бир ёш келинчақ оилавий шароитга кўникмай, ажралиш пайига тушиб қолганди. Куёв — қурувчи, уста. Ўша вақтда ишлар тўхтаб, пул топмай қўйган. Асосан уйда утирган. Оқибатда арзимаган нарсалардан жанжал келиб

чиқарган. Бир неча марта бориб тушунтирсак ҳам жанжал тинай демасди. Охири келин ота-онасиникига кетиб қолди. Кейин куёвни пул тўланадиган жамоат ишларига жалб қилдик. Қўлида хунари бор йиғит яхшигина пул ишлаб олди. Қайнотасиникига совға-салом билан бориб, хотини ва болаларини қайтариб келди. Ҳозир тинч-тотув яшашаяпти. Ажралишлар бўйича бошқа жиддийроқ воқеалар йўқ. Шукрки, аҳолиимизнинг асосий қисми зиёли, тушунган одамлар. Тўйларда ҳам олди-бердини ўзаро келишиб қилишади.

Бир таклифим бор. Тарбия билан боғлиқ, Маҳаллаларда худди чет элларникидек клублар очиб керак. Масалан, аёллар клуби, ёшлар клуби, ижодкорлар ва бошқа. Шу масалага қатта эҳтиёж бор. Бизнинг худудда шахматчилар клубини ташкиллаштириш мумкин. Кўпчилик туман марказидаги тўғарақларга қатнашга эринади. Шунда одамларнинг бўш вақтларини самарали ташкиллаштириш имкони топилган бўларди.